

MAREȘALUL ALEXANDRU AVERESCU, PERSONALITATE MARCANTĂ A ISTORIEI NAȚIONALE

Adela Dănilă

În istoriografia noastră s-a scris mult despre oameni politici de largă acțiune, despre guvernele pe care aceștia le-au format și le-au condus: liberalii Ion C. Brătianu, Ionel Brătianu, I.Gh. Duca, conservatorii Lascăr Catargiu, Titu Maiorescu, național-țărăniștii Iuliu Maniu, Ion Mihalache, etc. Guverne cu o istorie bogată, puncte de referință într-o istorie a vieții politice înainte de primul război mondial sau între cele două războaie.

Mi s-a părut interesant să urmăresc un destin uman și un destin politic, atunci când lumea părea să se prăbușească, pentru milioane de oameni ea se și prăbușise, atunci când războiul deși de neuitat rămăsese de câțiva ani în urmă. Un om care venea din războiul mondial, un om care s-a făcut remarcat în acest război pe câmpul de luptă de la Mărăști și Mărășești din vara lui 1917, un erou al războiului pentru reîntregirea neamului, care a primit credit parcă nelimitat de la ostașii alături de care s-a găsit pe front, generalul Alexandru Averescu. Interesant de urmărit este evoluția “mitului Averescu” de-a lungul perioadei interbelice, felul în care uzura politică destramă țesătura imaginarului.

Istoricii români au analizat anumite aspecte legate de activitatea omului politic Alexandru Averescu, dar au făcut acest lucru referindu-se la alte personalități politice sau la evenimentele majore de după primul război mondial sau la alte guverne mult mai importante decât guvernul Averescu din 1920-1921.

În acele vremuri omenirea avea nevoie de eroi, de oameni care se evidențiaseră în confruntările dure. Omenirea simțea un suflu nou, considera că jertfele războiului îi dă dreptul să dorească o lume schimbată din temelii, o lume mai rațională și cu colectivitățile umane și cu indivizii. Politicianismul antebelic era respins, erau aduși, erau siliți să apară în scena politică aceia pe care mentalul popular îi vedea ca pe niște “Mesia”, salvatori ai neamului! Așa a apărut în viața politică generalul Averescu. “Am intrat în viața politică împins de împrejurări: nici nu-mi trecea prin minte, că, într-o zi, voi juca în țara mea un rol politic pe care evenimentele din urma războiului mi le-au rezervat” - avea să mărturisească el mai târziu¹. Militar de carieră, legându-și numele de marea epopee națională a luptelor de la Mărășești, în care s-a ilustrat Armata a II-a, comandată de el, ulterior Mareșal al României, Alexandru Averescu a intrat în viața politică târziu, la vârsta de 59 de ani².

S-a născut la 9 martie 1859 la Ismail și a murit la 3 octombrie 1938 la București. Tatăl se numea Constantin Averescu și avea funcția de slugger. După școala primară, urmează un an, cursurile seminarului teologic din Ismail, apoi se

¹ Nedelea Marin, *Prim-miniștrii României Mari. Ideile politice*, București., 1991, p. 36-37.

² Căpreanu Ion, *Partide și idei politice în România 1880-1947*, București., p. 152.

înscrie la Școala de Arte și Meserii din București (1876). Se înrolează voluntar în armata română participând la războiul de independență și sfârșește campania cu gradul de sergent. Este absolvent al Școlii divizionare de la Mănăstirea Dealu (1881). Deși în prima tinerețe fusese scos din armată din cauza trupului său fizic, anul 1886 îl găsește absolvent al Școlii de Război din Torino (Italia), devine apoi comandant al Școlii Superioare de Război din București în perioada 1 ianuarie 1894-1 aprilie 1896, atașat militar la Berlin în perioada 1896-1898, șef al Secției de organizare operații în Marele Stat Major (1899-1904), general de brigadă în 1906, membru al cabinetului liberal ca Ministru de Război în perioada 13 martie 1907-27 decembrie 1908 (demisionează în 1909, în urma unor neînțelegeri cu I. C. Brătianu), Șef al Statului Major General Român în perioada 18 noiembrie 1911-2 decembrie 1913. Generalul Averescu s-a ridicat treptat ca om politic și se poate spune că el s-a format astfel în condițiile înfrângerilor și victoriilor de pe front în aceeași măsură.

Popularitatea lui Averescu s-a structurat treptat pe ruinele fostului prestigiu al lui Ionel Brătianu, așa cum erau ele percepute și cerute de opinia publică. În armată se pare că șeful liberalilor era tot atât de impopular ca și în rândurile populației rămase acasă.

Averescu își organizase la Bacău o existență de "vicerege". Se instalase în luxoasa casă a lui Fielderman, în care încerca să suplinească funcția pe care o dorise întotdeauna și pentru a cărei deținere îl detesta atât pe generalul Prezan, Șef al Marelui Cartier General. În afară de câțiva oameni de casă, generalul nu primea pe nimeni și când excepțional, primea pe cineva, tot orașul comenta evenimentul respectiv(...) O adevărată curte roia în jurul lui Averescu. În afară de șefi și subșefi de stat major, o droaie de ofițeri de ordonanță îndeplineau funcțiunile de maestri de ceremonii, de secretari particulari și de curieri³.

Pentru toți acești oameni, dar și pentru simplii soldați din tranșeele din prima linie, generalul era un erou. Astfel s-a format un fenomen de psihologie colectivă, "mitul generalului Averescu", ca o manifestare a acelei psihoze explicate psihanalitic "psihoza tranșeelor". Generalul manifestase în timpul luptelor o preocupare constantă pentru soldații din liniile de bătaie. Expoși în fiecare clipă morții, cu sentimentul că atâția din comandanții lor îi abandonaseră noroiului și obuzelor, acești soldați, printr-un elementar reflex, lesne de explicat au atribuit generalului Averescu o imagine paternă, dublată apoi de cea a justițiarului, care chema la fixarea răspunderilor⁴. În acest cadru tulburat deja de evenimentele care se declanșaseră la răsărit, în Rusia, în fața fierberii opiniei publice și în nesiguranța de la Iași, era firesc ca Regele Ferdinand să apeleze la singurul om care mai avea în mână o forță organizată. "Pe acea vreme - scrie Argetoianu -, pe la spartul iernii, Averescu nu pășise încă pe terenul politic, dar ca fluturele în gogoasă era gata să-și

³ Argetoianu Constantin, *Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri*, vol. II (august 1916-iunie 1917), București, 1993, pp.193-194.

⁴ Constantiniu Florin, *O istorie sinceră a poporului roman*, București, 1997, pp. 326-327.

ia zborul. Nu-l tentau deloc luptele politice, dar avea o poliță de plătit lui Brătianu și socotea că sosise momentul scadențelor⁵. Așa s-a ajuns la primul guvern Averescu, acela care avea să pregătească semnarea păcii cu Puterile Centrale de la Buftea – București.

Pentru a profita de nemulțumirea și de marea popularitate în țară a generalului, un grup de oameni politici desprins din Partidul Conservator și din alte formațiuni politice, îi oferă șefia Ligii Poporului, care ia ființă în aprilie 1918. Este Ministru de Interne în perioada 1-13 decembrie 1919. Din acel moment, începe practic a doua perioadă a vieții sale - cea politică. În fruntea noii formațiuni, devenită din 1920 Partidul Poporului, va mai exercita funcția de prim-ministru 1920-1921, fiind și Ministrul Industriei și Comerțului în perioada 16 noiembrie 1920-13 decembrie 1921 (perioadă în care, între altele, se decretează reforma agrară) și în 1926-1927⁶.

Devine membru de onoare al Academiei Române la 7 iunie 1923. Crezul său politic liberal era legat de evoluționism. El afirma că a ajuns la concluzia că “procesul se realizează pe calea evoluției, pe care nu se poate păși decât călăruiți de judecata serioasă și liniștită”. Încă de la primii pași ai activității sale politice, în apelul “Către toți românii” din 2 aprilie 1918, își exprimase “credița că îndreptarea dorită se... poate obține fără zguduire, fără zbuciumări, pe căile consimțite de puterea legilor”⁷. Înclinațiile spre autoritarism au făcut ca Averescu să fie suspect, în diferite perioade ale activității sale publice, de ambiții dictatoriale. El a opus acestor suspiciuni, dezmințiri categorice, considerându-le simple pretexte pentru a obține îndepărtarea lui de la putere: “...a planat asupra mea, ca în tot timpul de când numele meu a început să fie răspândit în țară,...bănuiala că aş avea intențiunea să fac dictatură, să dau lovitura de stat etc...Eu am la spatele meu un trecut și nu cred că în trecutul meu se poate vedea cea mai mică urmă de tendință de aventură...”⁸.

Ca și alți oameni politici din acea perioadă politică, Al. Averescu a ironizat cu aciditate păcatele politiceaniste ale vremii. “Partidele, mai toate – declara el într-un discurs rostit în 1931 își fac un ideal nu din dorința de a servi țara, de a urmări o politică și de a face eforturi pentru realizarea ei în binele țării, ci reduc totul la o goană după putere...”⁹.

Viața publică din România după primul război mondial evidențiază organizarea societății pe principiul recunoașterii formelor vii de viață socială, cel puțin ca tendință reflectată în cazul Partidului Poporului, de sub conducerea mareșalului Alexandru Averescu, când s-a organizat, după război, partidul acesta era o Ligă, nu era un partid politic propriu-zis, cu stat major la centru, cu statut și

⁵ Argetoianu Constantin, *op. cit.*, p. 196.

⁶ Nedelea Marin, *Prim ministrii României Mari. Ideile politice*, București, 1991, p. 112; Mamina Ion, Scurtu Ioan, *Guverne și guvernanți 1916-1938*, București, 1996, p. 62.

⁷ *Actul constituțional al Ligii Poporului și Apelul d-lui general Al. Averescu*, Iași, p. 9.

⁸ Nedelea Marin, *op. cit.*, pp. 38-39.

⁹ Nedelea Marin, *op. cit.*, p. 39.

cu program, ci numai o reuniune de formații politice locale, cu necesități de organizare locală și cu programe locale. Așa s-a încheiat și a crescut Liga Poporului, o formațiune cu putere centrală, unificatoare și abstractizantă.

Popularitatea generalului Averescu era fără precedent în istoria politică a României de la A.I. Cuza încoace. Liga Poporului, însă nu a putut să aibă consistență, deoarece între natura popularității generalului Averescu și concepția lui politică, era o totală contradicție.

La propagarea ideilor programatice și în activitatea sa, Partidul Poporului s-a slujit de organul său de presă "Îndreptarea" condus de A.A. Bardescu. Structura și concepțiile doctrinare și programatice au determinat ca în mod obiectiv, interesele Partidului Poporului să vină în conflict cu politica liberală, ce tindea să-și sporească influența asupra scenei politice românești.

Încă de la începutul anului 1920 se vehiculau zvonuri despre o posibilă aducere la putere a generalului Alexandru Averescu. Organul de presă al Partidului Național se întreba într-un articol din 4 ianuarie 1920 „Ce este cu guvernul național?” și continua: “În cercurile politice și în unele ziare din București se vorbește tot mai cu insistență despre tratative care s-ar urma între Partidul Liberal și...domnul General Averescu în vederea formării unui guvern național. Știrile nu au fost dezmințite, dimpotrivă, sunt tot mai multe semne pentru a crede în temeinicia lor. Noi, până la o clarificare, nu putem da crezământ deplin știrilor despre o colaborare a Partidului Liberal și generalul Averescu. Știm că o astfel de colaborare ar duce și la domnul Take Ionescu și după cele petrecute în viața politică recentă între aceste marcante personalități politice, ne-ar veni greu să credem că e posibilă o astfel de colaborare”¹⁰.

Țărăniștii nu acordan prea mult credit venirii la putere a Ligii Poporului nici chiar pe 13 martie, atunci când generalul Averescu va fi însărcinat de către Regele Ferdinand cu formarea noului guvern: “Cercurile averescane – citim în “Țara Nouă” – continuă să răspândească știrea că generalul Averescu a obținut de la M. S. Regele, dizolvarea Parlamentului și demisiunea guvernului. În cercurile autorizate știrea aceasta este însă dezmințită. Sub cuvântul că generalul Averescu nu poate lua guvernul decât cu colaborarea Partidului Liberal, și această colaborare, până acum, generalul Averescu nu a dobândit-o întrucât domnul Brătianu nu a luat nici un fel de contact cu șeful Ligii Poporului”¹¹.

Cele mai mari șanse de succesiune le avea Alexandru Averescu, a cărui popularitate crescuse enorm. Generalul era privit ca un Mesia al neamului românesc. Dar Alexandru Averescu nu avea încredere în popularitatea sa și considera – pe baza unei experiențe anterioare – că mult mai eficiente erau înțelegerile de culise. Precum vom observa, generalul fusese adus la putere datorită unei serii de factori care țineau de contextul internațional, de modificările în

¹⁰ “Patria”, 4 ianuarie 1920.

¹¹ Ibidem, 13 martie 1920.

mentalul popular datorate războiului, de politica liberalilor de revenire la putere, de necesitățile societății românești imediat după războiul mondial. Penultimul factor a fost des invocat de către istoriografia românească pentru a explica ascensiunea generalului la putere în acei ani. Totul a fost înțeles ca "jocuri de culise", pe care de altfel, generalul le prefera în acțiunea sa de a accede la putere, oricărei popularități, jocuri desfășurate între el și I.I.C. Brătianu, șeful celui mai important partid la acel moment, dar intrat într-un con de umbră datorită acuzațiilor, aduse de toți cei care aspirau spre putere, de trădare, de împingere iresponsabilă în război, în 1916.

Guvernul Averescu a depus jurământ în ziua de 13 martie 1920. În aceeași zi, președintele Consiliului de Miniștri s-a prezentat în fața Parlamentului, unde a citit decretul regal de numire și a făcut o scurtă declarație privind intențiile noului guvern. El a precizat că "prima și cea mai de căpetenie a sa grijă va fi ca, prin autoritatea la care are dreptul, să pună stavilă oricărei încercări de a zdruncina câtuși de puțin așezămintele noastre sociale și de stat"¹².

În plan social, încă din primele zile ale guvernării sale, generalul Averescu a acordat o mare atenție menținerii ordinii, prin preocuparea deosebită de a dezamorsa conflictele de muncă, conflicte care dădeau naștere unei serii nesfârșite de greve. Pentru a pune capăt acestor greve, Averescu a făcut Consiliului de Miniștri următoarea propunere: pentru rezolvarea diferendelor care existau deja sau care aveau să se ivească în viitor, să se creeze cu caracter provizoriu, pe lângă Ministerul de Industrie și Comerț, o Comisie de arbitraj, care trebuia să cerceteze și să hotărască asupra fiecărui caz¹³. Din inițiativa lui Alexandru Averescu a luat ființă, de asemenea, la 29 martie 1920, Ministerul Muncii și Ocrotirii Sociale, care avea ca scop "pregătirea, aplicarea, și supravegherea aplicării tuturor legilor și reglementărilor referitoare la asigurări sociale și mutualitatea liberă; ocrotirea și organizarea muncii, cooperația orășenească, asistența socială, precum și a oricăror legi și regulamente de prevedere și ocrotire socială care îi vor fi date în atribuțiune"¹⁴.

În domeniul politicii externe, guvernul Averescu a semnat Tratatul de la Trianon cu Ungaria, la 4 iunie 1920, prin care se recunoștea unirea Transilvaniei cu România, și Tratatul de la Paris, la 28 octombrie 1920, prin care Marile Puteri Aliate și Asociate confirmau unirea Basarabiei cu România. Politica externă a fost consacrată luptei pentru recunoașterea unirii Transilvaniei cu România.

De asemenea, a conturat sistemul de alianțe, menit să apere statu-quo-ul teritorial stabilit prin tratatele de pace. În martie 1921, România a semnat Tratatul de prietenie cu Polonia, iar prin tratatele încheiate cu Cehoslovacia (aprilie 1921) și Iugoslavia (iunie 1921) s-au pus bazele Micii Înțelegeri.

La 13 decembrie 1921 Alexandru Averescu își prezintă demisia după consfătuirea cu majoritatea parlamentară, propunând în locul lui pe Constantin Coandă,

¹² "Țara Nouă", 16 martie 1920.

¹³ "Îndreptarea", 26 martie 1920.

¹⁴ Scurtu Ioan, coordonator, *Documente privind istoria României între anii 1918-1944*, București, 1995, p.101.

președintele Senatului. “Îndreptarea” din 14 decembrie relatează retrospectiv: “Guvernul Averescu a demisionat azi la amiază (...). Întrunirea de azi a majorității de la Senat a fost o înălțătoare manifestație de solidaritate și de dragoste pentru șeful Partidului Poporului, domnul general Averescu. Sacrificiul pe care, cu toată încrederea desăvârșită a majorităților și cu toată nețărnutura dragoste a poporului, domnul general Averescu îl face, pune în lumina cea mai frumoasă, nobilele calități sufletești ale ilustrului comandant de armate, care a condus în cele mai grele împrejurări, guvernul României întregite!”¹⁵. C. Argetoianu în Cameră și P.P. Negulescu la Senat, anunță demisia guvernului Averescu, conform uzanțelor constituționale, ședințele urmând a fi suspendate. Ziarul “Patria” scria în acest context: “Guvernul generalului Averescu și-a dat demisia, după ce ea îi fusese impusă de țară, după ce i se impunea din partea capului Senatului și după ce însăși miniștrii demisionaseră. Un guvern venit la putere prin encleri, menținut prin fraudă alegerilor generale și parțiale, un guvern care întronase regimul corupției conștiințelor și jaful în averea publică, cade de la cârma țării, în asentimentul opiniei publice”¹⁶.

Nicolae Iorga a considerat guvernul Alexandru Averescu “un minunat mozaic”, “o copilă născută din nelegiuirea împerechere a celor mai negustorești socoteli de reabilitare politică a unora, pe pojghița popularității unui brav general”, iar D. Drăghicescu îl vedea ca o înghebare realizată foarte repede din membri ai altor partide burgheze, “o bizară anomalie, fără viitor”¹⁷.

“Adevărul” îl aprecia ca „o lamentabilă încercare de acțiune politică sprijinită de oameni adunați din toate colțurile, fără tendințe generale comune, fără alt ideal comun decât dorința egoistă de a guverna, indiferent de mijloace, cu program politic înghebat din împrumuturi luate de la celelalte partide.”

“Țara Nouă” ziar al Partidului Țărănesc, condus de Ion Mihalache, scria la 8 aprilie: “Frați săteni! Aflați că generalul Averescu s-a dat cu eiocoi ca să ajungă la putere, a luat în Guvern – chipurile ca să-l ajute la expropriere – pe domnul Garoflid. Voi știți cine este: domnul Garoflid. E omul muncii silnice de pe vremurile nemților. El a fost impus de eiocoi ca să le păzească moșiile, pe care Mihalache vrea să le împartă vouă.”

Constatăm așadar, că se menține tonul specific caracterizărilor politice ale prietenilor sau ale adversarilor din orice timp, nimic nou sub soare. De aici nu putem neapărat desprinde ceva diferit față de vechile ridicări în slăvi sau față de vechile invective și imprecații. Ceea ce putem decela este faptul că acest guvern nu este nici mai lăudat, nici mai blamat decât alte guverne, ceea ce ilustrează starea de pace care încet, încet se instaurează în România Mare intrată deja în al treilea an de după război. Deci, se poate conchide fără a greși prea mult că starea de normalitate politică revine în Noul Regat Român.

¹⁵ “Îndreptarea”, 14 decembrie 1921.

¹⁶ “Patria”, 15 decembrie 1921.

¹⁷ Campus Eliza, *Mica Înfelegere*, București, 1997, p. 40.

Cazul lui Averescu poate să fie unul paradigmatic în legătură cu evoluția unui om politic venit din afara scenei politice, un profesionist cunoscut pentru alte merite decât pentru cele politice și care s-a format într-un climat nou, așa cum a fost cel de după primul război mondial, un climat caracterizat de o puternică efervescentă socială, politică, economică, etc., efervescentă care determina ridicări spectaculoase, dar și căderi la fel de spectaculoase.

Generalul Averescu a trecut de pe câmpul de luptă, un câmp real și foarte dureros, pe un alt "câmp" tot de luptă, dar de data aceasta dus cu mijloacele politicii, cu acele mijloace care pun în evidență abilitatea de a trata corectă apreciere a unui coniect politic intern sau extern, necesitatea folosirii persuasiunii, dorința de a comunica fie cu prietenii, fie cu adversarii, dar mai ales, pregătirea de a accepta schimbările care produc la rândul lor alte schimbări, ca un imens bulgăre de zăpadă care se rostogolește la vale.

Alexandru Averescu era pregătit ca militar și și-a probat din plin capacitatea sa pe câmpul de luptă, acolo unde armata română și România au avut nevoie de el. Desigur, după încheierea conflagrației mondiale, România Mare avea nevoie mai mult decât oricând de toate forțele și capacitățile strănse laolaltă din toate teritoriile românești care s-au unit la 1918 cu Vechiul Regat. Averescu nu era însă omul de care România avea nevoie să se folosească pentru a produce acele schimbări care aveau să determine mersul înainte al societății românești interbelice. Ca om politic, Averescu nu a știut să se folosească, ci... a fost folosit. Probabil că aici ar fi adevăratul meci al generalului. Fără un program care ar fi putut fi considerat ca atare, fără o atitudine îndreptată spre viitor, în ciuda unor luări de poziție politicianiste (aici stau mărturie pozițiile deținute de foști conservatori, de conservatori de marcă, în conducerea partidului), cu o conduită oscilantă între fermitate și încredere naivă și chiar delăsare, omul politic Alexandru Averescu, cu contradicțiile sale, cu inconsecvențele sale, cu naivitatea sa serioasă, a reprezentat totuși, acel fluid care a "uns" angrenajele politicii românești în momente de o deosebită importanță pentru progresul societății românești. Probabil că, dacă nu ar fi fost el, ar fi fost altul care să realizeze acest rol. Dar istoria nu pune mare preț pe "dacă"! Alexandru Averescu a fost acolo unde a trebuit. A servit, conștient sau manipulat, interesele liberalilor. Poate că istoria cerea atunci tocmai acel lucru de la generalul Alexandru Averescu, așa cum în 1917 îi ceruse să coordoneze luptele de la Mărăști, Mărășești și Oituz!

În timpul guvernării sale din 1920-1921 s-au pus bazele legislative ale României Mari: reformele interne, inițiativele externe au fost viabile și au fost validate de istorie. Indiferent dacă aceste reforme sau inițiative existau sau nu în programul Partidului Poporului, ele au fost realizate în momentul guvernării acestui partid, care ar fi putut la fel de bine să stopeze evoluția României – e bine să observăm și realitățile din celelalte state, vecine sau mai îndepărtate unde se instauraseră deja, pentru mulți ani, regimuri totalitare sau cel puțin de autoritate – spre un cadru mai democratic.

Generalul Averescu a fost acuzat uneori că nutrește dorința instituirii unui regim de autoritate. Istoria nu a înregistrat însă instituirea acestui regim pornind de la persoana generalului ci de la factorul constituțional, Regele Carol al - II-lea, desigur, într-o vreme care vehicula termenii schimbați ai problemelor internaționale. Putem considera că generalul Alexandru Averescu și-a făcut datoria ca militar și ca om politic în momentele diferite pe care evoluția societății românești i le-a pus la dispoziție.

LE MARÉCHAL ALEXANDRE AVERESCU, PERSONALITÉ MARQUANTE DE L'HISTOIRE NATIONALE

- Résumé -

L'article présente un destin humain et politique- celui du Maréchal Alexandre Averesco, héros de la Grande Guerre de 1916-1918, un homme qui s'est remarqué sur les champs de bataille de Mărășești et Mărăști pendant l'été de 1917.

A la fin de la guerre l'humanité sentait un nouveau souffle, elle avait besoin de héros. Ceux-ci devaient apparaître sur la scène politique ou le désir du peuple les voyait comme des Méssia, des sauveurs. Ainsi est entré dans la vie politique le général Averesco: "J'ai pénétré dans la politique poussé par les circonstances: je ne pensais pas même que, un jour, je jouerais un rôle politique que les événements d'après la guerre me l'ont réservé"- il dira plus tard.

Militaire par carrière, liant son nom de la grande épopée nationale des lutes de Mărășești, ou s'est relevé la seconde Armée, commandée par lui, future Maréchal de Roumanie, Alexandre Averesco est entré tard dans la vie politique, à l'âge de 59 ans.

Son credo politique libéral se relié de l'évolutionnisme. Il affirmait qu'il est arrivé à la conclusion que "le processus se réalise par la voie de l'évolutionnisme, sur la quelle on ne peut passer que guidé sur un sérieux et calme jugement".

Pendant son gouvernement des années 1920-1921 se sont posé les bases législatives de la Grande Roumanie- les reformes internes, les initiatives externes ont été viables et ont été validées par l'histoire.